

Modelový odhad hrubého domáceho produktu (s.c. rok 2010) po mesiacoch a štvrt'rokoch na základe spotreby elektrickej energie

(K o m e n t á r)

Zdrojové údaje:

- Spotreba elektrickej energie v SR po dňoch, časový rad od roku 2003 (zdroj: Slovenská elektrizačná a prenosová sústava, a.s.);
- Hodnota HDP po štvrt'rokoch od roku 2003 v s.c. k roku 2010, časový rad od roku 2003 (zdroj: Slovenský štatistický úrad SR);

Stručná charakteristika modelu:

Na základe hodnôt HDP a spotreby elektrickej energie je vypočítaná tvorba HDP na 1 GWH (mil. EUR/GWH):

$$y = \frac{HDP}{E} \quad (1)$$

Hodnoty podľa vzťahu (1) sú vypočítané za každý štvrt'rok. Formulujeme lineárny a logaritmický vzťah trendovej spojnice k časovému radu od roku 2003 až 2016 (Graf č. 2):

$$y = ax + b \quad (2)$$

$$y = a \ln(x) + b \quad (3)$$

kde $x = 1, 2, 3, \dots, n$, pričom n je dĺžka časového radu,

a, b sú parametre, ktoré získame odhadom z pozorovaných hodnôt, pomocou metódy najmenších štvorcov.

Odhad tvorby HDP na jednu GWH za jednotlivé mesiace štvrt'roku v príslušnom roku (aktuálne roku 2017) je vypočítaný ako priemer prieniku, odhadovanej odchýlky z lineárneho a logaritmického trendu. Na základe spotreby elektrickej v GWH vieme za sledované obdobie vypočítať odhadovanú hodnotu HDP:

$$HDP = yE \quad (4)$$

Vzhľadom k tomu, že spotreba elektrickej energie, predovšetkým v zimných mesiacoch je ovplyvňovaná počasím je potrebné v prípade, keď rozdiel priemernej teploty za mesiac presiahne +2 alebo -2 stupne Celzia, robiť korekcie. Keďže sú porovnávané rovnaké mesiace predchádzajúceho roku, zvyčajne priemerná teplota v absolútnej hodnote neprekračuje

prijateľnú hodnotu, t.j. 2 stupne Celzia. Model umožňuje robiť modelové odhady HDP podľa jednotlivých mesiacov (Graf č. 1).

Príklad výpočtu modelového odhadu hrubého domáceho produktu (s.c. rok 2010) za január 2017 na základe spotreby elektrickej energie (Graf č. 1)

Rok 2016 január - skutočnosť

Spotreba elektrickej energie v januári	$E = 2699909$	MWH
tvorba HDP v s.c. na 1 GWH v roku	$y = 2,35775021$	mil. EUR/GWH (skutočnosť za štvrtýrok)
Hodnota HDP v s.c.	$HDP = 6365,711$	mil. EUR (vypočítaná hodnota)
Medziročný rast	$5,57$	%

Rok 2017 január - odhad

Spotreba elektrickej energie v januári	$E = 2937303$	MWH (skutočnosť zo SEPS)
tvorba HDP v s.c. na 1 GWH v roku	$y = 2,4391$	mil. EUR/GWH
Hodnota HDP v s.c.	$HDP = 7164,375$	mil. EUR
Rozdiel priemernej mesačnej teploty	-7	$^{\circ}\text{C}$

Vzhľadom na to, že medziročný rozdiel priemernej mesačnej teploty - 7 $^{\circ}\text{C}$ je vyšší ako prípustná tolerancia v absolútnej hodnote 2 $^{\circ}\text{C}$ je potrebné urobiť korekciu hodnoty HDP. Korekcia je urobená na základe hodnôt januára roku 2016, kedy bola priemerná teplota oproti januáru 2015 nižšia o 3 $^{\circ}\text{C}$.

Korekcia = (HDP január 2016 odhad – HDP január 2015 skutočnosť)/3 . 7.

Korekcia	- 254,3	mil.EUR
Odhadovaná hodnota HDP s.c.	6910,075	mil.EUR
Medziročný rast	8,55	%.